

Startnotitie Circulaire Economie

E-docsnummer: 2063987

Bestuurlijk opdrachtgever: gedeputeerde Jan Nico Appelman

Opgavemanagers: Marieke van der Werf en Carina van Dijk

0. Wat hieraan vooraf ging

Op 7 juni 2017 hebben Provinciale Staten de Ontwerp Omgevingsvisie FlevolandStraks vrijgegeven voor inspraak. Na de inspraakperiode en verwerking van de zienswijzen start de 3^e fase van de Omgevingsvisie: de uitvoerende fase. Deze fase start met het vaststellen van aanvullende startnotities. In dit perspectief hebben Provinciale Staten op 7 juni 2017 een amendement aangenomen. De tekst van het amendement is: *“Deze startnotities in november 2017 ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten bij de definitieve besluitvorming van de Omgevingsvisie FlevolandStraks.”*

Bij de bespreking van dit amendement is - in verband met het doel om slagvaardig tempo te maken - aangedrongen op een procesmatige opzet van de startnotities. De opzet moet zodanig zijn, dat in een later stadium Provinciale Staten politiek richting kunnen geven aan de uitwerking van de opgaven.

Voor alle opgaven alsmede op programmaniveau zijn vervolgstartnotities voor de 3^e fase opgesteld. Dit betreft de startnotitie voor de opgave Circulaire Economie.

1. Essentie van de opgave

1.1 Kaders

In de Omgevingsvisie staan de opgave en de ambitie voor Circulaire Economie beschreven. De vastgestelde tekst van de ambitie is:

Ambitie Omgevingsvisie

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de grondstoffenleverancier voor de Circulaire Economie. (Rest)stromen uit de landbouw, bedrijven en huishoudens maken we geschikt voor duurzaam (her)gebruik. Groene grondstoffen en gebruikte materialen bewerken we zodanig dat ze snel en gemakkelijk hun weg vinden naar bestaande en nieuwe afzetmarkten; in Flevoland, in Nederland en wereldwijd.

Door nieuwe - circulaire - materialen te maken, heeft de regionale economie een impuls gekregen. De agrarische sector en het bestaande bedrijfsleven profiteren hiervan. Het bewerken van (rest)stromen om te voldoen aan de marktvraag trekt nieuwe bedrijvigheid aan: innovatieve en creatieve bedrijven, adviesbureaus, maakindustrie en logistieke ondersteuning.

Hiernaast staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“De opgaven hebben een tijdshorizon van circa tien tot vijftien jaar. We gaan alle opgaven uit de Omgevingsvisie stap voor stap realiseren. Dit doen we via een programmacyclus. Voor elk programma stellen Provinciale Staten richtinggevende kaders voor Gedeputeerde Staten vast. Op basis hiervan beschrijven we in de programma’s:

- *de ambitie, de beleidsuitwerking en de definiëring van het provinciaal belang,*
- *de doelstellingen en/of omgevingswaarden voor het programma,*
- *het gebied en de periode waarop het programma is gericht, inclusief de gewenste mate van doelbereik,*
- *de samenwerking met partijen,*
- *de wijze waarop afstemming met andere programma’s plaatsvindt,*
- *de activiteiten die we gaan ondernemen, inclusief de inzet van de diverse instrumenten.”*

Tevens staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“Met deze Omgevingsvisie vervangen we het visiedeel uit het Omgevingsplan 2006. Vervolgens worden de beleids- en uitvoeringsdelen uit het Omgevingsplan 2006 gefaseerd vervangen door onder meer programma’s en regels in een omgevingsverordening”.

Hiernaast hebben de Provinciale Staten in de Startnotitie Omgevingsvisie (oktober 2015) over de 3^e fase aangegeven:

“In deze fase gaan we oogsten. We gaan het strategisch voorwerk uit de 1^e en 2^e fase ten aanzien van definiëring van de maatschappelijke opgaven, de oplossingsrichtingen omzetten in een operationele aanpak. In de samenwerking gaan we op zoek naar de wijze waarop we kennis, bestuurskracht, bevoegdheden en (uitvoering)instrumenten bij elkaar kunnen brengen, zodat dit leidt tot effectief beleid en een krachtige uitvoering”.

Samenvattend gaat het voor de opgave Circulaire Economie om het uitwerken van de vastgestelde ambitie in:

- een programma conform de Omgevingswet inclusief het vervangen van de relevante beleids- en uitvoeringsdelen van het Omgevingsplan 2006
- het opzetten van de samenwerking
- het opstarten van de uitvoering opdat er resultaten voor de Flevolandse worden gerealiseerd.

1.2. Richting / ambitie m.b.t. opgave

De ambitie voor deze bestuursperiode is de basis te leggen voor en profiel te geven aan ‘Flevoland als grondstoffenleverancier’. Om de grondstoffenleverancier van de circulaire economie te worden, zetten we twee specifieke lijnen uit: één voor groene grondstoffen en één voor gebruikte materialen. Daarnaast geven we als provinciale organisatie het goede voorbeeld: van inkoop tot aanbesteding.

Omgevingsvisie Circulaire Economie - Hoe verder?

Grondstoffenleverancier worden van de Circulaire Economie gaat niet vanzelf. De belangrijkste taak is om andere partijen in staat te stellen de kansen te pakken, die de Circulaire Economie biedt. Samen met gemeenten, bedrijven, organisaties, agrarische sector, kennisinstellingen en inwoners, werken we de lijnen uit in onder meer programma’s. Alleen dan ontwikkelt Flevoland zich tot de grondstoffenleverancier voor de Circulaire Economie. We gaan onder meer:

- In kaart brengen wat nodig is om de gewenste beweging effectief op gang te brengen en te ondersteunen. Hierbij gaat het ook om middelen en instrumenten. Denk aan onderzoek, regelgeving, experimenteerruimte, financieel instrumentarium, inspiratie, kennis en educatie, werklocaties en logistiek.
- Partijen en schakels in de grondstofketen met elkaar verbinden tot slagvaardige samenwerkingsverbanden.

1.3 Producten en resultaten

Op basis van bovenstaand kader, richting en ambitie werken we aan de volgende producten:

1. 1^e tranche initiatieven circulaire economie. Op basis van een plan van aanpak voor het versnellen en ondersteunen van initiatieven op het gebied van circulaire economie wordt een eerste tranche opgezet. In het plan van aanpak wordt opgenomen:
  - Inventarisatie van initiatieven;

- Opzet 1^e tranche initiatieven circulaire economie 'groene grondstoffen' en 'gebruikte materialen';
  - Criteria voor ondersteuning van initiatieven;
  - Inzet van middelen voor het faciliteren van de initiatieven.
2. Programma Circulaire Economie – conform de beschrijving uit de Omgevingsvisie – met daarin specifieke aandacht voor:
- gezamenlijke agenda's met de partners van de programmalijnen 'groene grondstoffen' en 'gebruikte materialen' (inclusief kennisinstellingen);
  - beschrijving van het provinciaal beleid en regelgeving (inclusief definiëring provinciaal belang). Hierbij wordt met name ook aandacht besteed aan het mogelijk saneren van belemmerende regelgeving;
  - de wijze waarop we nationale en Europese doelen/opgaven meenemen cq benutten;
  - kader financieel instrumentarium;
  - inzet op 'het goede voorbeeld';
  - monitoringssystematiek (indicatoren en monitoring).

1.4 Aanpak en werkwijze

Onderstaand staan de processen voor de Circulaire Economie producten, die we in deze bestuursperiode willen realiseren, beschreven. Elk proces is zodanig opgebouwd, dat Provinciale Staten tussenresultaten met de adequate analyses en inzichten krijgen aangereikt. Deze worden opgenomen in een keuzenotitie. Op basis hiervan zijn de Staten in de positie om op gezette momenten – zo nodig in samenspraak met samenwerkingspartners – aanvullende richtinggevende kaders aan Gedeputeerde Staten en samenwerkingspartners mee te geven voor de uitwerking.

De aanpak ziet er per product als volgt uit:

Product 1: Versnelling en ondersteuning van initiatieven

Stap 1 Ontwerpen aanpak faciliteren initiatieven circulaire economie (1^e kwartaal 2018)

- identificatie marktvrage voor 1^e tranche initiatieven;
- onderzoek naar mogelijkheden, criteria en middelen voor faciliteren initiatieven;
- overleg met partners over ondersteuning van initiatieven (identificatie en selectie);
- opzetten communicatiestrategie om initiatieven onder de aandacht te brengen;
- wijze van monitoring en evaluatie van de initiatieven.

Resultaat: plan van aanpak 1^e tranche initiatieven dat aan Provinciale Staten wordt aangeboden ter vaststelling.

Stap 2 Uitvoering (start 2^e kwartaal 2018)

De initiatieven worden op maat gefaciliteerd. Provinciale Staten worden periodiek geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van de initiatieven. Tevens zal conform afspraak een evaluatie en monitoring worden opgezet en worden aangeboden aan Provinciale Staten.

Opgedane leerervaringen en daarmee verdieping van de opgave (wat is nodig voor realisatie van de opgave en onze ambitie) worden meegenomen in het Programma Circulaire Economie.

Product 2: Programma Circulaire Economie

Stap 1 Voorbereiden (1^e kwartaal 2018)

- consolideren en verder inrichten van de communities 'groene grondstoffen' en 'gebruikte materialen' (inclusief kennisinstellingen);

- in beeld brengen van kansrijke (grondstof)ketens;
- uitvoeren nulmeting en opstellen stappenplan (projecten) voor 'het goede voorbeeld'.

Deze fase resulteert in een basisdocument waar Provinciale Staten aan het eind van het eerste kwartaal over geïnformeerd wordt.

Stap 2 Uitbreiden (2^e kwartaal 2018)

- agendavorming met communities 'groene grondstoffen' en 'gebruikte materialen' (inclusief kennisinstellingen);
- agendavorming voor 'het goede voorbeeld';
- verkenning provinciaal beleid (knellende en ondersteunende regelgeving);
- verkenning financieel instrumentarium (provinciaal en andere partners).

Voor de agendavorming met de communities worden verschillende bijeenkomsten georganiseerd en wordt de communicatie opgestart. Aan het eind van het tweede kwartaal ontvangt Provinciale Staten een keuzenotitie voor het stellen van aanvullende richtinggevende kaders. In de keuzenotities zijn de bovenstaande (tussen)producten opgenomen.

Stap 3 Uitwerken en vaststellen (4^e kwartaal 2018)

De informatie uit de eerste fase en de kaders die door uw staten worden gegeven vanuit de tweede stap vormen de basis van het programma.

In het 4e kwartaal van 2018 wordt er een manifestatie georganiseerd rondom de met de partners opgestelde Uitvoeringsagenda's.

Tevens wordt aan het eind van het 4^e kwartaal 2018 het ontwerp programma ter besluitvorming aangeboden aan Provinciale Staten. Hierbij wordt aangegeven welk vigerend beleid met betrekking tot circulaire economie (bijvoorbeeld in Omgevingsplan 2006) kan worden ingetrokken.

Na besluitvorming door Provinciale Staten wordt het ontwerp programma ter inspraak gelegd. Na verwerking van de reacties kan het programma definitief worden vastgesteld in het 1^e kwartaal 2019.

1.5 Gerelateerde opgaven, projecten en acties

In de Omgevingsvisie wordt onderscheid gemaakt tussen kernopgaven en strategische opgaven. De kernopgaven hebben een facetmatig karakter. Zij raken per definitie de - meer inhoudelijke georiënteerden - strategische opgaven. De opgave Circulaire Economie is een strategische opgave. Op programmaniveau wordt de interactie tussen de opgaven uit de Omgevingsvisie nauwlettend in het vizier gehouden. De Staten worden hier halfjaarlijks over geïnformeerd. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de afstemming tussen de opgaven.

Hiernaast heeft de opgave Circulaire Economie nauwe relaties met andere lopende projecten en acties binnen de provincie. Dit zijn onder meer:

- Economisch Programma;
- Provinciaal inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- Gebiedsprogramma's, in het bijzonder Almere 2.0, Floriade, Flevokust en Lelystad Airport;
- Europese subsidies.

Vanuit de opgave wordt de interactie met andere acties en projecten nauwlettend gevolgd. Hierbij wordt gelet op eventuele strijdigheden c.q. mogelijkheden voor synergie. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de onderlinge afstemming.

2. Samenwerken met partners

De opgave Circulaire Economie kan alleen met succes worden opgepakt en tot betekenisvolle resultaten worden gebracht in samenwerking met partners. Tijdens de lentebijeenkomst op 4 april 2017 hebben 16 partners hun intentionele steun uitgesproken om met de provincie deze opgave aan te pakken. Ook in de zienswijzen is meerdere malen de bereidheid aangegeven de samenwerking met de provincie aan te gaan om de opgave op te pakken. Dit is ook in lijn met het Flevo-principe:

“Doe mee en draag bij”. In de Omgevingsvisie staat hierover aangegeven: De toekomst van Flevoland wordt door velen gemaakt: organisaties, inwoners, instellingen, bedrijven en overheden. ... Vele ontwikkelingen zijn echter alleen mogelijk door gezamenlijke inzet. Hierbij is meepraten niet voldoende. Het gaat verder: samenwerken op basis van concrete bijdragen. Ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden en inzet. Alleen dan kunnen we de opgaven uit de Omgevingsvisie succesvol aanpakken en het verschil maken voor Flevoland en Flevoland”.

Bij deze opgave gaat het onder andere om de volgende partners:

- Overheden (rijk, gemeenten, waterschap);
- Kennisinstellingen (Aeres Hogeschool, WUR/ ACRRES en Windesheim);
- Bedrijven (uit de bouw-, recycling- en agrarische sector).

3. Verhouding met PS

Provinciale Staten hebben voor de uitwerking van de opgave Circulaire Economie een kaderstellende, besluitvormende en controlerende rol. De momenten hiervoor zijn in deze startnotitie opgenomen.

Voor de Omgevingsvisie hebben de Staten aan het begin van de bestuursperiode een aanvullende ambitie uitgesproken. De Staten hebben aangegeven op een meer intensieve wijze bij de uitwerking betrokken te willen zijn. Voor de opgave Circulaire Economie geldt dit in het bijzonder voor de commissie Economie. Zij zullen tweemaandelijks middels een nieuwsbrief over de voortgang van deze opgave geïnformeerd worden. Op verzoek kan nader toelichting tijdens de commissie vergadering worden gegeven.

Vanuit Gedeputeerde Staten heeft de gedeputeerde Jan Nico Appelman de verantwoordelijkheid voor de uitwerking van deze opgave.

4. Financieel kader

Voor de uitwerking van de opgave Circulaire Economie wordt gebruik worden gemaakt van het beschikbaar gestelde budget voor de 3^e fase van de Omgevingsvisie.

De middelen die nodig zijn voor eventuele investeringen op korte termijn zullen via de gebruikelijke route van de begrotingssystematiek worden voorgesteld. Hiernaast zal ook deze opgave in kader van de lange termijn financieringsvraag realisatie opgaven Omgevingsvisie nader worden geanalyseerd. Deze actie wordt op programmaniveau van de Omgevingsvisie opgepakt.

5. Risico's en aandachtspunten

De focus voor de komende bestuursperiode ligt op het opbouwen van de communities 'groene grondstoffen' en 'gebruikte materialen' en het ontdekken van kansrijke stromen, ketens en

initiatieven. Kortweg gaat het om het in gang zetten van de beweging. Hiermee wordt de basis gelegd voor het programma Circulaire Economie en het profiel 'Flevoland als grondstoffenleverancier'.

De inzet en bijdragen van samenwerkingspartners is cruciaal om succesvol en betekenisvol te kunnen zijn. Indien het partnerschap te marginaal is om op effectieve wijze tot successen te komen, zal Provinciale Staten hier over worden geïnformeerd.

6. Tijdslijn & beslismomenten

Samenvattend houden we de volgende tijdslijn en beslismomenten aan:

1 ^e kwartaal 2018	Plan van aanpak 1 ^e tranche initiatieven Informatie over basisdocument stap 1 Programma Circulaire Economie
2 ^e kwartaal 2018	Keuzenotitie voor het stellen van richtinggevende kaders voor het Programma Circulaire Economie
4 ^e kwartaal 2018	Besluit ontwerp Programma Circulaire Economie (incl. voorstel intrekken vigerend beleid en regelgeving en inzet financieel instrumentarium)
1 ^e kwartaal 2019	Inspraak ontwerp Programma Circulaire Economie Definitief besluit Programma Circulaire Economie

